

Fastställande av Dalarnas läns regionala handlingsplan för grön infrastruktur

I regleringsbrevet från 2017 och med en fortsättning 2018 fick landets länsstyrelser uppdraget att ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur. I uppdraget ingick att:

- Identifiera landskapets biotoper, strukturer, element och naturområden i land- och vattenmiljön inklusive tätortsnära områden.
- Redovisa lämpliga bevarandeinsatser som hänsyn, skydd, skötsel och restaureringsinsatser, som bland annat kan utgöra grund för prövningsverksamhet och fysisk planering.
- Samarbeta med berörda landskapsaktörer inom exempelvis skogsbruk och jordbruk.
- Involvera det civila samhället i arbetet.

Nu i oktober 2018 är vi framme vid den första hållpunkten; att fastställa Dalarnas regionala handlingsplan för grön infrastruktur. Vi skriver att det är en första hållpunkt utifrån synsättet att denna handlingsplan inte är fullständig, att det hela tiden finns ny kunskap att infoga, nya åtgärder att sätta i verket och nya samarbetsprojekt att tillfoga som goda exempel på samverkan i landskapet.

Regleringsbrevets uppdrag anser vi nu utfört i och med planens framtagande och alla de kontakter som vi knutit i samband med arbetet. – Nu ser vi fram emot fortsättningen!

Ylva Thörn
Landshövding i Dalarnas län

Bemötande av remissvaren

Tack alla för givande synpunkter på remissen av handlingsplanen för grön infrastruktur i Dalarna! Arbetet med handlingsplanen kommer att fortgå och vara ett levande dokument som utvecklas efterhand som ny kunskap tillkommer och åtgärder blivit utförda. Arbetet är också beroende på de uppdrag som myndigheterna får från regering och riksdag. Nedan kommenterar vi remissyttranden och synpunkter som vi fått. Det är sådana som vi anser vara av principiell betydelse, alla inkomna kommentarer är inte behandlade nedan. Förändringar har också skett i handlingsplanen utifrån remissynpunkter. Synpunkter som förts fram som inte ligger inom handlingsplanens rådighet är inte kommenterade. Länsstyrelsen i Dalarnas län är förkortad till Lst i texten nedan.

Övergripande synpunkter.

Många har uttryckt i sina remissyttranden att handlingsplanen är för omfattande. Dispositionen följer den vägledning som länsstyrelserna har fått från Naturvårdsverket. Vi instämmer i kritiken och en kortare version behöver tas fram. Vi har dock kompletterat med en läsanvisning. En ordförklaringslista efterfrågas och för detta hänvisar vi till Naturvårdsverkets hemsida. <https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/gron-infrastruktur/begrepp-gron-infrastruktur2017.pdf>

Remissinstanser synpunkter och replik från Länsstyrelsen

Lantbrukarnas riksförbund i Dalarna, LRF framför synpunkten att det är viktigt att arbetet med grön infrastruktur sker med koppling till andra strategier som finns framtagna. De poängterar betydelsen av dialog och samverkan samt önskar tydlighet vad gäller krav som ställs på markägarna, och om inskränkningar görs i markanvändningen ska detta ersättas. Markägardrivna initiativ behöver tydliggöras, exempelvis Nya Komet.

Svar från Lst: Olika strategiska underlag måste hanteras med vetskap om hur de interagerar med varandra och de samhällsmål de ska verka för. Länsstyrelsens bedömning är att den regionala handlingsplanen visar komplexiteten i naturen och den påverkan som markanvändningen gör. Det är av vikt att verksamheter utförs på lämpligt ställe. Genom att dela kunskap och målsättningar med varandra när det gäller markanvändningen kan gemensamma nyttor uppnås. Allt detta kräver, som LRF framför, dialog och samförstånd.

De regionala handlingsplanerna gör inga utpekanden av områden som är tvingande i markanvändningen. De visar istället på landskapens olika värden och ska i

samverkansinsatser ligga till grund för kloka ställningstaganden i gemensamma strävanden att bygga det hållbara samhället där ekosystemtjänster upprätthålls (naturens nyttor). Som myndighet har Länsstyrelsen uppdraget att beskriva länets natur och följa dess utveckling. Goda kunskapsunderlag ökar myndigheternas möjlighet att göra välgrundade prövningar i ärenden som rör markanvändningen, allt i enlighet med nu gällande lagar. Till exempel är underlag som beskriver länets natur av betydelse när myndigheter tar ställning till markägardrivna initiativ som skydd av skog med hänvisning till Nya Komet

Trafikverket betonar att de gärna utvecklar samarbetet i de frågor som de ansvarar för och som interagerar med strävanden att planera i enlighet med upprätthållande av grön infrastruktur. De nämner flera aspekter för sådan planering, artrika vägkanter, vandringshinder, invasiva arter m.m.

Svar från Lst: Ser fram emot utökade samarbeten i sammanhanget.

Mellanskog Södra och Norra Dalarna Ställer sig positiv till att satsningar görs för en helhetssyn på landskapet men uttrycker kritik hur skogsbruket beskrivs och då främst det privata familjeskogsbruket. Man saknar även mer om länets skogshistoria. Skogen är en viktig näring för glesbygden och i omställningen till fossilfritt, inte minst med anledning av klimatproblematiken, behöver detta belysas och lyftas mer. Kritik framförs att handlingsplanen uppmanar allmänheten till att hjälpa till med inventeringsarbetet av arter inom bland annat våtmarker och för källor. – Hur kan detta utföras systematisk och hur kvalitetssäkras uppgifterna? Anför vidare att skogsbruket lärt sig av historien och sköter nu skogen bättre än någonsin. Påpekar att ekosystemtjänster innefattar även skogsträvaror.

Svar från lst: Att arbeta med en helhetssyn på landskapet ställer krav på samverkan mellan många aktörer. Handlingsplanen, som den nu ser ut vid fastställandet, är en produkt som utvecklas över tid. Allt eftersom kan nya samarbeten förändra hur beskrivningar görs och goda exempel tas fram. Justeringar i handlingsplanen har gjorts sedan remissversionen och fler kommer säkert att göras.

Invändningar som Mellanskog gör rör skydd av privata markägares skogar. Att handlingsplanen för fram att familjeskogsbruket ska prioriteras för skydd är på grund av att omfattande ersättning på senare tid gått till storskogsbruket genom exempelvis ESAB (ersättningsmark). När ett formellt skydd inrättas ska markägaren ha ersättning. Idag finns det möjlighet att fortfarande äga skogen och få ersättning för inskränkningar i brukandet som skyddet innebär.

Vi har skrivit mer om skogshistorien.

Handlingsplanens fokus är biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Skogens värden för samhället lyfts i kapitel om skogens ekosystemtjänster.

Uppgifter från allmänheten är ett underlag liksom andra. Kvalitetssäkring sker när det blir aktuellt att ta ställning till ett område då myndigheterna undersöker fynduppgifter. Att inventeringar sker på ett systematiskt sätt är inte nödvändigt om det handlar om att samla in kunskap om landskapet och inte följa utvecklingen.

Skogsbruket idag är bättre miljöanpassat än tidigare. Fortfarande saknas förutsättningarna för många arter att klara sig på kort sikt. Återskapandet av strukturer och biotoper går i många fall för långsamt. Förbättringarna som gjorts och görs i skogsbruket har lyfts fram i handlingsplanen.

Kapitlet om ekosystemtjänster har utvecklats och betonar nu mångfunktionaliteten där skogsträvaror är en av många ekosystemtjänster.

Hav- och vattenmyndigheten saknar ett samordnat utpekande av värdestrakter över avrinningsområden med angränsande län.

Svar från Lst: Detta har inte gjorts då de här utpekade värdestrakterna baserats på de utredningar som gjort i Dalarna. Här finns förbättringspotential

Västmanland-Dala miljö och bygg efterfrågar en beskrivning av hur korttidsreglering påverkar livet på och intill vattnet. De undrar varför inte Bysjön-Österviken ingår som en våtmarksvärdestrakt. Vidare tycker kommunen det är beklagligt att det inte finns några utpekade värdestrakter för lövskog. I de sydligare kommunerna finns det nästan ingen värdefull barrskog men där det finns värdefulla lövskogar med höga naturvärden. Kommunen uppmärksammar att den del av värdestrakten Skissen är utpekad i kommunens översiktsplan för lämpligt för vindkraft

Svar från lst: Korttidsregleringen har inte tagits upp i GI-planen, den utreds för närvarande av Länsstyrelsens vattenförvaltning.

En åtgärd med fokus på att samla kunskap om lövvärden i länet är nu föreslagen.

Värdestrakten Skissen och dess värden blir ett underlag att värdera vid en vindkraftsprövning.

Skogsrisikan, mykologiska föreningen har tillfört flera synpunkter löpande i texten. De saknar bland annat resonemang om kvicksilver läckage till länets sjöar på grund av skogsbruk.

Svar från lst: Kompletteringar har gjorts i handlingsplanen.

Falu kommun resonerar om att de identifierade värdetrakterna totalt sett täcker ganska stora delar av länets yta och att det då är önskvärt med en tydligare hänvisning till vilka strukturer som är särskilt skyddsvärda och därför i högre grad bör undvikas vid planering av nya anläggningar/verksamheter”.

Svar från lst: Detta har förklarats bättre i handlingsplanen och kommer även att utvecklas över tid.

Borlänge kommun ser brister i de föreslagna åtgärderna och att dessa inte motsvarar de miljöutmaningar som finns inom området. De föreslår vidare flera förslag i ett fortsatt arbete där Länsstyrelsen ska erbjuda bättre stöd till kommunerna. De pekar även på risker för fåbodar i samband med omarronderingar.

Svar från lst: Allt det som påpekas ligger inte inom ramen för den gröna infrastrukturen. Det handlingsplanen kan bidra med är en strategisk del. Föreslagna åtgärder är utifrån de uppdrag som finns och där finansiering finns. I det fortsatta arbetet ser Länsstyrelsen fram emot fortsatta uppdrag som innebär innovativa tillägg när det gäller insatser och åtgärder.

Ludvika kommun: Nybrännberget och Gänsberget skulle kunna vara skogliga värdetrakter.

Svar från lst: De utgör en för liten värdetrakt. Eventuellt skulle de kunna bindas samman med Skattlösberg men landskapet dem emellan har brister i kända värdekärnor.

Vansbro kommun påpekar också behovet av fortsatta uppdrag och resurser, för att arbetet i enlighet med grön infrastruktur ska få avsedd effekt.

Skogsstyrelsen saknar behandling av hur klimatförändringarnas effekter kan bli för skogsbruk och hur effekterna kan minska och föreslår det som ett insatsområde. Avsnitt om viltförvaltning efterfrågas. Fjällvärldens skogar och betydelsen av naturvärdena saknas.

Svar från lst: Klimatet har stor påverkan på brukande av skogen. I den mån insatsområden med uttalade åtgärder kan formuleras är det välkommet tillägg i handlingsplanens utveckling.

När det gäller viltförvaltning avser Naturvårdsverket att sända ut vägledning om hur detta ska hanteras av länen. Denna vägledning har ännu inte kommit.

Under avsnittet om dalafjällen kommenteras den fjällnära skogen. Länsstyrelsen håller med om att här återstår arbete i den regionala handlingsplanen.

Bergvik: Anför att i stort bör syften och mål med grön infrastruktur genomgå en större nationell koordinering. I synnerhet om dess delmål är att nå en acceptabel nivå av formellt skyddade marker. Bergvik betonar betydelsen att reflektera över konsekvenser för samhället om det fokuseras på skogsbruksbegränsande åtgärder. Vidare anför problem när begrepp som värde-trakter och hyggesfritt skogsbruk används okunnigt i samhällsdebatten. Föreslår förtydligande av att värde-trakter är hög koncentration av värden och att övrig mark inom dessa är att betrakta som produktionsmark. Värde-trakternas avgränsningar måste diskuteras i varje enskilt fall när det blir aktuellt.

Svar från lst: Nationellt finns en skogsstrategi som tagits fram i samverkan mellan Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Sedan 2006 finns en regional sådan och den genomgår nu en revidering. Värde-trakterna för skog som är presenterad i den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur ingår i den regionala strategin. I den reviderade strategin för formellt skydd kommer målbilder för bl.a. formellt skydd att framgå.

När det gäller behovet att bruka skogens produktion till omställningen till ett biobaserat samhälle så hänvisar Länsstyrelsen till att samordning med andra regionala strategier ska göras i det regionala arbetet för länet.

Bergviks invändning mot framtida avverkning av befintliga kontinuitetsskogar har lett till ett förtydligande med hänvisning till Skogsstyrelsens skogliga konsekvensanalys från 2015. Kvalitetssäkring av värde-trakter kommer ske löpande, till exempel efter olika åtgärder i trakterna och när ny kunskap om värdekärnor och deras sammanhang blir känt.

Naturskyddsföreningen Dalarna saknar åtgärder inom en rad olika insatsområden och framför många synpunkter på de föreslagna åtgärderna.

Svar från lst.: Vi hänvisar till intentionen att arbetet med underlag för grön infrastruktur, liksom åtgärder för att verka för den, är en uppgift som ska utvecklas över tid.

Svenska kraftnät gör Länsstyrelsen uppmärksam på deras strategi och artinventeringar av områden i Dalarnas län.

Svar från lst: Vi har tagit till oss Svenska kraftnäts arbete och lagt till arbetet med inventering och skötsel av kraftledningsgator som en åtgärd inom handlingsplanen.

Dalarnas ornitologiska förening: Saknar en beskrivning om skogsbrukets naturvårdsskuld och önskar att behovet av att reparera sådana skador lyfts. Saknar även omfattningen av skogsbilvägnätet, kraftledningarna och dess negativa påverkan på

skogliga ekosystem. Betydelsen av riksintressen för naturvården är för dåligt beskriven, dess tyngd när det gäller förändringar av markanvändningen samt en karta över dessa efterfrågas. När det gäller ansvarsnaturtyper för länet så saknas en förklaring hur ansvaret ska genomföras. En brist är påpekad i handlingsplanen för våtmarkernas värdetrakter som ej redovisar och värderar små vatten och våtmarker i odlingslandskapen. Brister påpekas i flera föreslagna åtgärder med avseende på hur fågellivet beaktas. Föreslår att de av Metria karterade kontinuitetsskogarna ska samtliga inventeras i fält.

Svar från lst : Texten är bearbetad och lyfter nu fram naturvårdsskulden. En karta över riksintressen för naturvård och friluftsliv är tillagd. När det gäller ansvarsnaturtyper har Länsstyrelsen inga instruktioner hur dessa ska hanteras, här återstår arbete. Riktade inventeringar av de av Metria utpekade kontinuitetsskogarna har skett och kommer troligtvis att fortgå.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.